

Steun MO*

Zonder jouw steun bestaat MO* niet**Spontane barmhartigheid ombuigen tot duurzaam beleid**

Waar blijven de nooddorpen waar iedereen welkom is?

MIEKE SCHROOTEN · 27 MEI 2022

Ons mededogen voor Oekraïense vluchtelingen is heel wat groter dan voor andere mensen op de vlucht. Mensen stellen spontaan hun woning open, de overheid spaart moeite noch kosten.

MO*ontwikkelaar Mieke Schrooten kansen om de spontane solidariteit om te buigen tot een langetermijnvisie op integratie en sociale mobiliteit. Concreet? ‘Maak van nooddorpen én van kleinschalige maatschappelijk geïntegreerde opvang een infrastructuur die permanent is.’

Het grote verschil tussen de steun voor Oekraïense vluchtelingen en de behandeling van andere mensen op de vlucht deed de afgelopen tijd heel wat stof opwaaien.

De reactie op de Russische invasie in Oekraïne staat bovendien in scherp contrast met de **toenemende Europese focus op ‘migratiemanagement’**.

Want waar Europa tot nu toe vooral veel inspanningen leverde om zijn buitengrenzen ondoordringbaar te maken, voorziet het nu in legale en veilige vluchtwegen voor Oekraïners die hun land ontvluchten.

Als ze eenmaal in Europa zijn, zijn ze niet gebonden door de Dublinprocedure (waarbij een asielzoeker een aanvraag moet indienen in de eerste EU-lidstaat waar hij aankomt, red.) maar mogen ze autonoom keuzes maken over het land waar ze bescherming aanvragen.

Europese burgers die hen oppikken of onderdak geven worden niet strafrechtelijk vervolgd. In plaats van solidariteit met nieuwkomers

te **criminaliseren**, roepen verschillende overheden nu net actief op om solidair te zijn en mensen op de vlucht onderdak te bieden.

‘Deserving’ refugees

De oproep tot solidariteit met Oekraïense vluchtelingen(gezinnen) wordt massaal gevolgd. Na de coronapandemie en de overstromingen van vorige zomer toont de bevolking andermaal een grote solidariteit.

Ook heel wat non-profit- en profitorganisaties dragen een steentje bij. Er wordt veel geld ingezameld. Mensen stellen hun huis open. Nooddorpen schieten uit de grond. Scholen gaan op zoek naar mogelijkheden om hun lessen open te stellen voor Oekraïense kinderen en jongeren.

**Heel wat sociale professionals willen het humane
asielbeleid voor Oekraïners voor álle vluchtelingen
hanteren.**

Ook de overheid doet inspanningen en roept vlotte beschermingsprocedures in het leven. In plaats van ellenlange procedures te moeten doorlopen, hebben Oekraïense onderdanen meteen recht op tijdelijke bescherming.

Ze krijgen binnen een paar dagen na aankomst in België een verblijfskaart en krijgen snel toegang tot gezondheidszorg, tewerkstelling of onderwijs en huisvesting.

LEES OOK

**Recordaantal mensen gedwongen op de vlucht: voor het
eerst 100 miljoen wereldwijd**

Het onderscheid tussen ‘deserving’ en ‘non-deserving’ vluchtelingen is bijzonder groot. De termen worden gewoonlijk gebruikt als het gaat over armoede.

Wetenschappelijk onderzoek heeft meermaals aangetoond dat mensen in hun opvattingen over armoede een onderscheid maken tussen de ‘deserving poor’ en de ‘non-deserving poor’.

De inschatting omtrent hun persoonlijke verantwoordelijkheid is doorslaggevend in dat onderscheid. Sommige mensen in armoede verdienen het vanuit die blik om (financiële) ondersteuning te krijgen, omdat ze niks kunnen doen aan hun situatie. Anderen verdienen die steun niet, omdat ze er zelf voor zorgden dat ze in een situatie van armoede terecht kwamen.

Bij Oekraïense vluchtelingen heeft het “verdienen” om geholpen te worden niet zozeer te maken met een persoonlijke verantwoordelijkheid. Veel mensen herkennen zich in hen, wat ervoor zorgt dat ze zich ook meer betrokken voelen. Ook de nabijheid van de oorlog en de mogelijke bedreiging voor Europese landen spelen mee.

Ook de overheid lijkt Oekraïense vluchtelingen de stempel van “deserving” te geven. Geen inspanning lijkt te veel. De voorbije week kondigde Ben Weyts bijvoorbeeld nog aan dat Oekraïense vluchtelingen de kans krijgen om in Brussel ingangsexamens af te leggen. Zo kunnen ze toegang krijgen tot hoger onderwijs in Oekraïne. Het leek tot voor kort ondenkbaar dat de overheid zoveel moeite zou doen voor mensen op de vlucht.

Voor anderen is er heel wat minder solidariteit en mededogen, zowel bij de overheid als onder de bevolking. Nochtans pleiten heel wat sociale professionals er momenteel voor om het humane en efficiënte asielbeleid dat Oekraïners te beurt valt voor alle vluchtelingen te hanteren.

Permanente nooddorpen

Het blijft maar de vraag of het normaal is dat gezinnen zomaar mensen moeten opvangen en zelforganisaties het eerste vangnet zijn. Lokale besturen hadden amper de tijd om de organisatie van de opvang door particulieren vorm te geven.

Er zitten dan ook nog heel wat haken en ogen aan de omkadering van die opvang. Onze diensten zijn er bovendien niet op aangepast dat mensen meteen een erkenning krijgen. Mensen raken niet overal even gemakkelijk aan hun sociale rechten.

Wat als de nood niet van korte duur is? Wat als de oorlog een langetermijnverhaal wordt?

Maatregelen die nu ingevoerd zijn, zijn duidelijk nog voor verbetering vatbaar. Maar ze zijn er wel en worden in een hoog tempo uitgerold en ingevoerd. Dat op zich is al een hele prestatie.

Tegelijk toont de realiteit in de opvang en begeleiding een gebrek aan veerkracht van het huidige systeem.

En wat als de nood niet van korte duur is? Wat als de oorlog een langetermijnverhaal wordt?

Wat als mensen ook na het einde van de oorlog niet terug kunnen, omdat hun huis er niet meer is of hele steden in puin liggen? Wat als mensen kiezen om hier te blijven? Mogelijk zal over een tijd ook het statuut van ‘deserving refugees’ voor Oekraïense burgers ter discussie komen te staan.

Laten we daarom dit moment aangrijpen om werk te maken van een langetermijnvisie visie op integratie en sociale mobiliteit.

Concreet? Maak van nooddorpen én van kleinschalige maatschappelijk geïntegreerde opvang een infrastructuur die permanent is – een **‘infrastructuur van permanente tijdelijkheid’**. Een plek waar mensen tijdelijk kunnen verblijven. Waar ze naast bed, bad, brood ook begeleiding, juridische ondersteuning en materiële hulpverlening krijgen.

En waar ze op een duurzame wijze georiënteerd worden naar een toekomst waar ze rechten opbouwen en op allerlei manieren kunnen participeren aan de maatschappij. Op die manier heeft deze infrastructuur het potentieel om als emancipatorische motor voor allerlei nieuwkomers – Oekraïners én anderen – te functioneren.

Zonder jouw steun bestaat MO* niet.

Steun ons en word proMO* voor maar €4/maand of doe een vrije
gift. **3184** proMO*'s steunen ons vandaag al.

Word proMO*

of

Doe een gift